

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1-10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Pota našega strokovnega gibanja.

Zedinjenje. — Strankarska neodvisnost. — V množicel

S strokovnim kongresom zedinjenja v Beogradu 10.—17. oktobra lanskega leta se je pričela v Jugoslaviji doba zedinjenja strokovnih organizacij. Del bivših »neodvisnih« strokovnih organizacij na jugu je ostal po lastni želji izven novo stvorjene ZDSZJ. Z božičnim strokovnim kongresom v Ljubljani se je doseglo popolno zedinjenje obeh prej ločenih razrednih strokovnih pokretov v Združeno delavsko strokovno zvezo (ZDSZJ).

Ali s tem še nikakor ni dosežena popolna enotnost vsega strokovnega gibanja ročnih in duševnih delavcev. Kajti znatno število delavcev se nahaja v drugih strankarskih strokovnih zvezah: Klerikalcev in danes združenih demokratov ter narodnih socialistov. To zlo je treba odpraviti, ker te strankarske organizacije otežkočajo gospodarski boj delavstva in igrajo večinoma štrajkbrehersko vlogo, ker ne služijo delavstvu, temveč svojim strankam. Naše strokovne organizacije morajo gledati, da te strankarske zveze zginejo z zemeljskega površja s tem, da se priključi vse njihovo delavstvo enotni ZDSZJ. Delavce teh organizacij je edino mogoče privedi v združene strokovne organizacije, če te vztrajajo na tivoljskem kongresu sprejetem načelu

strankarske neodvisnosti,

t. j. neodvisnosti od vseh strank. To načelo so najbolje razumeli tipografi in železničarji, ki imajo faktično enotno strokovno organizacijo, ki ji ne pripadajo samo člani leve in desne proletarske grupacije, temveč tudi člani bivše klerikalne »Prometne zveze« in raznih kategorijskih društev. Železničarjem, ki jim očitajo »oportunizem« oni, ki današnjih nalog strokovnega gibanja ne razumejo, se je posrečilo, da s pravilno taktiko ustvarijo najmočnejšo strokovno zvezo, ki bo sposobna ščititi gospodarske interese svojih delavcev.

Primer železničarjev nam jasno dokazuje, da je popolnoma zgrešeno mišljenje onih, ki pravijo, da se v ZDSZJ ne da zbrati onega delavstva, ki pripada danes klerikalni JSZ in narodni strokovni zvezi. Moramo ga pridobiti in ga bomo pridobili, če bomo vodili vsi res strankarsko neodvisno strokovno politiko in če se bomo znali s pravim taktom približati temu delavstvu. Kajti delavec išče v Strokovni organizaciji predvsem gmotnih koristi, ki mu jih strankarska organizacija ne more nuditi. Edino uresničenje parole:

Ena industrija — ena strokovna organizacija.

more dvigniti delavčev gmotni položaj. Marsikdo pa še danes to parolo napačno razume, ko misli, da je v ZDSZJ prostor samo za leve in desne socialiste. Tudi delavce, ki so danes še pod meščanskim vplivom, je treba privedi v enotne sindikate, ne da bi od njih kar v naprej zahtevali, naj se izjavijo za razredni boj. Naj se najprej organizira, ker bo s samim sodelovanjem v organizaciji kmalu postal pristaš marksizma, ko se še niti zavedal ne bo tega.

Nepregledno je število delavcev, ki so danes sploh politično mrtvi in se ogrevajo kvečjemu za nogometne tekme in razne meščanske »kulturne« organizacije, ki jim nudijo zabave. Ta politično mrtev del delavstva je mrtev ravno radi tega, ker ne čuti izhoda dotlej, ko med delavci razsaja in izčrpa vse sile medsebojni boj. Vse to delavstvo se bo povrnilo, ko bo spoznalo, da so enotne strokovne

organizacije res enotne in strankarsko neodvisne ne samo v besedah in programih, ampak tudi v dejanju.

Konsolidacijo strokovnega pokreta, ki bo postal bojovno sposoben na zunaj šele tedaj, ko bo obsegal večino delavstva, ovirajoč hoté ali nehoté vsi oni prenapeti strankarji, ki hočejo komaj združene strokovne zveze spraviti pod svoj strankarski vpliv in jih vreči zopet nazaj tja, kjer so bile pred petimi leti.

Strokovne organizacije ne smejo biti to-rišče medsebojnega političnega boja.

Reformizem, komunizem, boljševizem in vsi ti — izmi naj se razčistijo med seboj na političnem terenu boja.

V strokovnih organizacijah pa naj delajo med seboj složno vsaj delavci desne in leve marksistične smeri, da moremo spraviti strokovno gibanje na najširšo podlago, ki je potrebna, če hočejo strokovne organizacije služiti svojemu namenu:

voditi razredni gospodarski boj proti enotnemu razredu delodajalcev.

Prva potreba danes še vedno slabotne ZDSZJ ni, da ubija svoje moči na prečiščevanju levičarstva in desničarstva — ker tega vprašanja strokovne organizacije sploh rešiti ne morejo — temveč prva potreba modernega delavskega pokreta, ki se šele ustvarja, je propaganda in agitacija med neorganizirano večino delavstva. A to agitacijo je treba vezati na neminovne potrebe dnevnega praktičnega življenja: delovni čas, akordno delo v raznih oblikah, plača, redno izplačevanje mezde, davki, stanovanjsko vprašanje, hrana, carine in razni posredni davki itd. Edino iz tega izhajajoča agitacija in propaganda more obroditi uspeh in zblížati naše organizacije z masami.

Delavski pokret pri nas je do danes tepla politična nezrelost, pomanjkanje pravih zaupnikov, sposobnih za pravilno agitacijo in praktično delo ter iz politične nezrelosti izhajajoča nestrpnost. To je bila poguba za pokret v preteklih letih.

Vse strankarsko zagrizene sodruge, ki pa vendar hočejo delavstvu dobro, opominjamo le na to: **Socializem brez mas ostane le evangelijs sedmerimi pečati.**

Do mas je treba priti! Mase je treba organizirati. Teh pa ne bomo nikdar organizirali, če bosta na vsakem strokovnem shodu nastopala po dva govornika, ki se bosta zmerjala s »socialpatrioti« in razbijači, mesto da bi kot člana ene in iste delavske strokovne organizacije odgovorila še nezavednim delavcem na ona dnevna vprašanja, ki tarejo vsako delavsko družino.

Delavci so zapustili v letih Obznane delavske organizacije ravno zato, ker so jih te branile le z večnimi resolucijami o raznih — izmih. Zato jih je privabil klerikalizem.

Krušno vprašanje je osnova vsega razrednega in političnega boja.

Na krušno vprašanje morajo odgovoriti strokovne organizacije!

To pa je mogoče le na podlagi popolne enotnosti. Enotnost strokovnega gibanja, to je organiziranje večine delavstva v ZDSZJ, pa je mogoča le na podlagi strankarske neodvisnosti in stvarnega strokovnega dela.

Kaj se dogaja danes v Angliji? To, kar je svoječasno že prerokoval Karl Marx visoko razviti kapitalistični družbi. On je dejal: Produktivne sile bodo prišle v nasprotje s kapitalističnimi razmerami in bodo nujno zahtevale socializacijo vseh proizvodnih sredstev. To se pravi: Angleški rudniki v posesti posameznih podjetniških družb se ne morejo več razvijati v tem ozkem okvirju. Rudniška industrija se mora prej ali slej socializirati, če noče Anglija, da ta njena najvažnejša industrija propade.

Vprašal bo kdo: Zakaj pa niso vodili angleški trade-unioni generalne stavke do popolne zmage? Ali so zopet kaki »izdajalci« padli delavstvu v hrbet?

Na to moramo odgovoriti: Angleški trade-unioni so pravočasno zaključili generalno stavko, ker sicer bi ona propadla. Zakaj? Da odgovorimo na to vprašanje, je treba pogledati nekoliko nazaj v angleške razmere.

V Angliji je buržuazija že zgodaj uvedla svobodo organiziranja in splošno volilno pravico. Radi tega angleški proletarijat ni bojeval onega ostrega političnega boja, kakor se je vršil v ostalih državah, n. pr. v Avstro-Ogrski in Nemčiji, kjer si je moral proletarijat s težkimi večletnimi boji izvojevati splošno volilno pravico in svobodo strokovnega ter političnega organiziranja. Zato je v Nemčiji najprej obstojalo politično gibanje in šele pod vodstvom politične stranke so se ustanovile strokovne organizacije. V Angliji so pa obratno obstojale strokovne zveze več desetletij prej, preden se je iz samih strokovnih zvez ustanovila politična delavska stranka. Angleške strokovne zveze niso obstojale in delovale na podlagi razrednega boja in razredne solidarnosti, temveč na podlagi čiste poklicne ali stanovske solidarnosti. Železničarji od navadnega delavca do visokega železničarskega uradnika so se šteli za svoj poseben stan in se niso čutili skupaj z ostalim delavstvom kot člani enega velikega proletarskega razreda. Strokovno so bili člani, n. pr. železničarskega trade-uniona, politično pa so pripadali eni meščanski stranki, bodisi konservativni, bodisi liberalni — delavske stranke sploh ni bilo.

Sele proti letu 1914, zlasti pa po svetovni vojni se je začel angleški delavec razredno, politično prebujati. Toda to razredno prebujanje je šlo počasi — večina delavstva je bila še vedno pri meščanskih strankah. Še leta 1921 so se rudarji v svoji tromeščni stavki zamenjali, da pripravijo železničarje in pristaniške delavce v solidarno stavko.

Sevanja generalna stavka ie v primeri s prejšnjim stanjem gibanja angleškega delavskega gibanja višek razvoja k razredni solidarnosti.

Vendar se je znatna manjšina, zlasti brezposelna armada izkazala še vedno kot razredno nezavedna in je vršila štrajkbrehersko vlogo. Med rudarji ni niti enega stavkokaza, ker se bje boj direktno za rudarske interese, dočim je bilo mnogo stavkokazov v drugih delavskih kategorijskih, kjer niso vsi razumeli, da je rudarski boj tudi njihov boj.

V taki situaciji se je izkazalo, vrhovno angleško stavkovno vodstvo na višku položaja. Stavkovno vodstvo je sijajno obvladalo situacijo od izbruha pa do konca stavke.

Konservativna vlada je takoj spočetka proglasila generalno stavko za protidržavno in je izjavila, da se ne mara pogajati prej, dokler ne preneha delavstvo stavkati. V tem vidimo, da je ravnala točno tako, kakor v Jugoslaviji leta 1920. Korošecova vlada ob priliki železničarske stavke. V celi državi je proglasila izjemno stanje in poslala v vse kraje vojaštvo v najmodernejši bojni opremi s tanki, oklopnimi avtomobili, ročnimi granatami itd. V pristaniščih in velikih rekah so bile noč in dan za boj pripravljene najmodernejske vojne ladje.

Vsaka neprevidnost v strani stavkovnega vodstva bi bila za vse delavstvo usodopolna.

Stavkovno vodstvo je na to odgovorilo, da je štrajk strogo strokoven, da delavstvo s stavko brani le upravičene zahteve rudarjev. Zakaj je moralo stavkovno vodstvo tako odgovoriti? Ker angleško delavstvo ni bilo pripravljeno na končen, odločilni boj in bi padla v hrbet stavki ona manjšina delavstva, ki se še vedno nahaja pod meščanskim vplivom.

Kaj se to pravi?

Na današnji stopnji moderne kapitalistične družbe s samo gospodarsko stavko najvažnejše delavske kategorije, kakor so n. pr. železničarji in rudarji, ne morejo izvojevati svojih najdalekosežnejših zahtev. To dokazuje med drugim tudi železničarska stavka v Jugoslaviji leta 1920. Vlada se postavi z vsem državnim aparatom proti delavstvu. Buržuj lahko vzdrži stavko silno dolgo, čeprav težko. Delavstvo pa ne more ostati dolge mesece brez za-

Potek angleške generalne stavke.

Konec generalne stavke. — Stavka rudarjev se nadaljuje. — Angleško delavstvo je odbilo napad kapitala. — Le časna rešitev. V nove boje!

12. maja je generalni svet angleških Trade-Unionov (strokovnih zvez) proglasil konec generalne solidarnostne stavke z rudarji. Vsi delavci razen rudarjev so se povrnilo na delo do 17. maja. Rudarji stavkajo dalje, dokler ne bodo izpolnjene njihove zahteve.

Generalna stavka je bila ustavljena potem, ko je zastopnik vlade predlagal sledečo podlago za ureitev rudarskega vprašanja:

1. Država daje še v naprej podporo rudnikom, dokler se ne reorganizira celokupna rudarska industrija.

2. Država da podporo onim rudarjem, ki se bodo preselili v nove rudnike iz starih, v katerih se bo ustavilo obratovanje.

3. Plače rudarjem se ne znižajo in delovni čas ostane še nadalje 7 ur.

4. Vladna komisija skupaj z delavskimi zastopniki naj pregleda celokupno stanje rudarstva in predloži konkretne predloge za moderniziranje rudnikov, s čimer se bo dvignila produkcija pri nižjih stroških.

5. Za vse delavce pri vseh rudnikih Anglije se določi enotna minimalna plača.

Rudarji — kakor rečeno — pa vztrajajo v stavki še toliko časa, dokler podjetniki ne sprejmejo njihovih zahtev.

Kaj je torej dosegla angleška generalna stavka, ta največji dogodek ne samo v angleškem, temveč v svetovnem delavskem gibanju?

Angleško delavstvo je odbilo napad na delovni čas in na plače in je prisililo angleško buržuazijo na reformo v industriji. Niso sicer dosegli svoje najvišje zahteve: socializacijo rudnikov, ali so vendar dosegli reformo v rudarstvu in so preprečili, da bi se ta reforma izvršila samo na stroške delavstva.

Če to ni popolna zmaga, je velik korak k zmagi.

Kajti sedanja rešitev rudarskega vprašanja je le časna. Ta nepopolna delavska zmaga je zmagovit uvod v nadaljni boj angleškega proletariata.

služka. Generalen gospodarski delavski boj se more danes končati s popolno delavsko zmago le tedaj, če je delavec sposoben, da gre v boj za politično oblast, da vrže vladajoči režim in sam osvoji politično oblast. Pri boju za politično oblast pa proletarijat ne sme imeti cele vojaške armade proti sebi, če hoče zmagati.

Za to osvojitve politične oblasti pa to pot angleški proletarijat ni bil niti pripravljen, niti še sposoben. Če bi stavkovno vodstvo ne sprejelo ponujenega kompromisa, bi stavka propadla z najhujšimi posledicami za svetovno delavstvo.

Tako pa je angleški proletarec odbil ofenzivo kapitala, zvrnil s svojih ramen breme, ki so mu ga hoteli naložiti, prisilil buržuazijo, da na državne stroške zboljša rudarstvo in dosegel za delavstvo začasno ugodno rešitev. S te sedanje postojanke bo pa šlo angleško delavstvo v nove, hujše in odločilne boje.

Kaj sledi iz vsega tega za nas?

Zavedati se moramo tega, da bo buržuazija do zadnjega branila svoj profit in svojo nadoblast.

Svojih pravic ne bomo dosegli z demagogijo, z revolucionarnim frazerstvom in z lepimi manifesti, temveč **predpogoj** za to, da gremo z upom na zmago v boj, je, da se vse delavstvo vseh strok strne v svojih strokovnih zvezah v okrilju Združene delavske strokovne zveze, da se vse delavstvo reši vpliva meščanskih strank in da vpostavi celokupno delavstvo enotno, željno, disciplinirano proletarsko armado.

Balkanska strokovna konferenca v Sofiji.

(Konec.)

Vprašanje beguncev v balkanskih državah.

Poleg resolucije o socialni politiki je tretja komisija predložila še resolucijo o beguncih, ki se glasi:

Mirovne pogodbe kot posledice svetovne vojne leta 1914—1918 in prejšnje balkanske vojne leta 1912—1913 so povzročile pregrupiranje narodov na Balkanu in v Mali Aziji, kar je našlo izraza v ogromnem dotoku beguncev v vse balkanske države; vsled tega so se delovni pogoji domačega delavstva poslabšali in se je onemogočil miren razvoj v balkanskih državah. Konferenca prosi Mednarodno strokovno zvezo, da naj se pri Zvezi narodov in pri Mednarodnem uradu dela zavzame za to, da se vprašanje beguncev v balkanskih državah uredi mednarodnim putem in z mednarodnimi sredstvi.

Za svobodo koalicije in zborovanja.

Balkanska strokovna konferenca ugotavlja:

a) O pravici združevanja:

da je v splošnem — z ustavo ali s posebnim zakonom — zajamčena pravica združevanja, vendar ta pravica v praksi često ne obstaja;

da oblasti v veliki meri omejujejo pravico združevanja, predvsem s takimi omejitvami, s katerimi gazijo ustavo in zakone, s čimer se strokovne organizacije izpostavljajo preganjanju. Mnogokrat odklanjajo oblasti zakonsko priznanje strokovnih organizacij in v mnogih slučajih zavlačujejo njih priznanje v nedoglednost, predno dobe organizacije pozitiven ali negativen odgovor; s tem se nesporno omalovažujejo pravice delavstva.

b) O pravici koaliranja in stavke:

da se te pravice redko daje ročnemu in duševnemu delavstvu in da sploh ni zajamčena;

da se temu nasprotno v mnogih slučajih strokovne organizacije razpuščajo, ker so si njihovi člani hoteli pomagati s pravico stavkanja;

da se nameščencem v državnih podjetjih onemogoča koalicija in proglasitev stavke;

da se te nameščence v takem slučaju vedno mobilizira, s čimer se omejuje njihove pravice in poseže v njihove interese, kakor tudi v interese delavstva sploh;

da oblasti podvzemajo mere proti svobodni stavki, kakor tudi proti funkcionarjem strokovnih organizacij, tajnikom itd. z izgovorom, da ščitijo svobodo dela.

c) O pravici glasovanja.

da je ta pravica, v kolikor obstoja, pravtako podvržena omejitvam, da je celo onemogočena;

da je često potrebno dovoljenje civilnih ali vojaških oblasti, da morejo delavci v miru zborovati;

da so poleg tega šikane s strani policije neštete;

da je pri nekaterih oblastih običajno, da proglase v slučaju kake stavke ali meznega gibanja izjemno stanje, s čimer preprečijo vsako zborovanje;

da nekatere oblasti tolerirajo razne organizacije, kakor so to n. pr. fašistične, nacijske in druge, da ne kaznujejo onemogočujoče strokov. organizacijam njihova zborovanja;

da te organizacije napadajo njihove institucije in da maltretirajo organizirane delavce in njihove funkcionarje.

d) O priznanju strokovnih organizacij:

da se državne oblasti in oblastodržci, kadar osporavajo delavstvu pravico organiziranja, vedno poslužujejo izgovora, da obstaja boljševiška nevarnost, rušijo borbene organizacije delavskega razreda in preganjajo tajnike in funkcionarje, ki so na čelu organizacij.

Z ozirom na vse to konferenca izjavlja:

Da je pravica združevanja, koalicije, stavke in zborovanja nedotakljiva pravica celokupnega delavskega razreda; da so balkanske strokovne organizacije sklenile:

1. da bodo to pravico najenergičnejše branile;

2. da se bore do končnega iztrebljenja gori omenjenega kršenja in rušenja svojih pravic;

3. da odločno delajo na to, da bo šlo delavstvo v slučajih, ko bodo državne oblasti — civilne ali vojaške — uporabljale mere, s katerimi se bo omejevalo to pravico in svobodo, pred sodišče in zahtevalo zaščito; poleg tega pa je še potrebno, da se uvede zakon, na podlagi katerega bo zapostavljeno delavstvo zahtevalo za krivice preganjanja sodnijsko kazni;

4. da zahtevajo zakonito priznanje strokovnih organizacij kot interesnih zaščitnih organiziranih delavskega razreda s strani državnih oblasti in s strani delodajalcev.

Konferenca je mnenja, da je poleg tega še potrebno, da se prične z energično akcijo za mednarodno konvencijo o svobodni združevanju, koalicije, stavke in zborovanja — konvencijo, ki ne bo samo ratificirana, temveč vnešena v zakonodajo posameznih držav in ki bo predvidela mednarodne organizacije ter izvajanje v vseh državah.

Konferenca je bila po dveh dneh izčrpnega dela dne 10. aprila ob 8. uri zvečer zaključena. Po zaključnem govoru predsednika konference sodruga C. Mertens-a so delegati navdušeno in v raznih jezikih v kotu zborovalne dvorane odpeli internacionalo.

Zbirajte za borbeni fond!

Sodruga Sassenbach o nalogah strokovnega gibanja na Balkanu.

Sodruga Sassenbach, ki se je preko Ljubljane vračal v Amsterdam, je poročal na sestanku ljubljanskih zaupnikov o svojih vtisih v delavskem gibanju na Balkanu in o nalogah tega gibanja v bližnjem času. Iz njegovega poročila navajamo tu nekatere važnejše momente.

Sodruga Sassenbach je konstatiral, da se delavsko strokovno gibanje v Jugoslaviji prav dobro razvija, tako da se more s tem gibanjem prav resno računati. Potrebno je pa, da se strokovno gibanje razvije in utrdi tudi v ostalih balkanskih državah in da se iz vsega balkanskega gibanja stvari skupna celota. V Bolgariji so tudi nekatere pomembne organizacije, močna je zlasti tam organizacija železničarjev in nameščencev, lepo število članov štejejo še nekatere druge organizacije. Bolgarsko strokovno gibanje obeta prav dobro. V Bolgariji je vladal zlasti po atentatu na sofijsko katedralo strahovit teror, sedaj je pa ta teror, tudi po izjavi bolgarskih sodrugov, končno ponehal. Vlada ne nasprotuje več strokovnim organizacijam. V bolgarskem delavskem gibanju ne igra veliko vloge samo vprašanje socialističnega in komunističnega opredeljenja delavskih mas, marveč tudi znana razdelitev bolgarskih socialistov na ozke in na široke. Rešiti bo treba tudi ta stari spor, da pride do prepotrebne enotnega nastopa in enotnih sindikalnih organizacij. Bolgarske notranje prilike so tudi v gospodarskem pogledu posebno težke. Velika je brezposelnost. Hudo brezposelnost je povzročila v nekaterih mestih nenaravna in nepravilna premaknitev mej. Ruščuk in Varna dobesedno propadata, ker je celo zaledje prešlo po vojni pod Rumunijo, vsled česar sta obe mesti kot nekdanji trgovski in transportni središči izgubili svoje naravno zaledje. Vsa taka in enaka vprašanja igrajo pač tudi v Bolgariji, kakor v vseh balkanskih državah in sploh skoro po vsem svetu, važno vlogo in otežujejo normaliziranje gospodarskih, političnih razmer, kar meče svoje neugodne reflekske tudi na delavsko gibanje, na izvedbo organizacije delavskih mas. Umestno bo, da se balkanske strokovne konference redno obdržijo, ker so neprecenljive koristi za razvoj in konsolidacijo strokovnega gibanja. Ob priliki novega kongresa sindikalnih organizacij v Jugoslaviji se lahko skliče spet drugo balkansko strokovno konferenco. Velika takojšnja korist bo že v tem, da se navežejo čimprej čim tesnejši osebni stiki med delavskimi voditelji in delavskimi organizacijami v posameznih balkanskih državah.

Sodr. Sassenbach je bil tudi v Saloniku in je tam sprožil misel za skupni sestanek z zastopnikom jugoslovanskih strokovnih organizacij, ki bi moral ob priliki posetiti ondotne kraje. Enako se bo uredilo tudi v drugih krajih, izmenjati in intenzificirati se morajo ti stiki, kar bo končno močno pripomoglo k razširjenju in utrditvi ne samo strokovnega, marveč tudi političnega delavskega gibanja. Delavsko gibanje na Balkanu se mora dvigniti in združiti tudi zato, ker preti še druga nevarnost. Baš zadnje čase se je mudil v Grčiji Mussolinijev odposlanec. Namen njegovega potovanja po Balkanu in Grčiji je pač prozoren. Na delavstvu vsega Balkana bo, da prekriža tudi take reakcionarne račune in akcije.

V Grčiji je močna organizacija železničarjev in monopolskih delavcev. Po zadnjem kongresu grških sodrugov se razmere v grškem delavskem gibanju zopet popravljajo. Tudi v pogledu Grčije gojimo lahko najlepše nade.

V Rumuniji treba urediti še bolj kot spor med desnimi in levimi, spor dem aktivnimi in pasivnimi silami v pokretu. Z razvojem gospodarskih prilik, z industrializacijo, ki bo nadomestila zelo razširjeno primitivno orbnitstvo, pojde tudi strokovni pokret v teh državah svojo pot kvišku.

Za razvoj balkanskega strokovnega gibanja bo treba zastaviti mnogo truda in veliko sil. Imeli bomo še veliko dela, ali potrebno je to delo in izvršili ga bomo, ker je vloga Balkana važna tudi kot most do vzhoda. Navezali smo stike tudi z delavskim gibanjem v Turčiji. Preko bo treba zanesti misel in delo za organizacijo širokih delavskih mas v Turčijo, Palestino, angleško in holandsko Indijo.

Po poročilu sodr. Sassenbacha se je razvil daljši prijateljski razgovor, tekom katerega je sodr. Sassenbach dal nadaljna pojasnila zlasti o delu sofijske konference, ki je nepričakovano dobro uspela. Sodr. Sassenbach je povdarjal, da je na tej konferenci toliko jasnejše in ostrejšje povdarjal, kaj loči amsterdamsko internacionalo od moskovske, da se toliko točneje vidi, kaj nas loči in kaj ne, da se omogoči toliko iskrenejše in pravilnejše zblizanje med obema internacionalama.

Navzoči sodrugi so se sodr. Sassenbachu za njegova izvajanja in pojasnila in za njegovo delo za

združitvev in konsolidacijo delavskega gibanja v Jugoslaviji in na Balkanu najtopleje zahvalili.

Sodr. Sassenbach je želel govoriti na shodih v Ljubljani in na Jesenicah, a je žal moral radi stavke v Angliji takoj svojo pot nadaljevati v Amsterdam.

Jurij Arh:

Delovne razmere v Franciji.

Francija je menda danes edina država v Evropi, ki še ne preživlja težke industrijske krize kot posledice svetovne vojne. To ji na eni strani omogočajo ogromne dobave na račun vojne odškodnine iz Nemčije, s katerimi podpira svojo industrijo, na drugi strani pa ima ta industrija izhodišče za oddajo svojih proizvodov v državi sami, v glavnem za obnovo svojih med vojno opustošenih krajev. Velik del proizvodov pa najde zopet trg v širnih kolonijah, ki spadajo pod upravo Francije. Vse to in pa nizka vrednost franka omogoča konkurenčno zmoglost francoske industrije na svetovnem trgu in nje silen razmah. Francija je po obsegu svoje površine slabo obljudena in ji zato za vzdrževanje poljedelstva in nje števil. industrije primanjkuje lastnih delovnih sil. Radi tega je primorana, da importira tuje delovne sile v svojo državo. Tako vidimo, da je med 3.500.000 priseljencih zastopanih do 38 različnih narodnosti, katere deloma zaposluje poljedelstvo, a pretežno večino pa industrija. Delovne razmere v poljedelstvu so precej slabe in jih more prenašati le delavstvo, ki ima jako majhne življenske in kulturne potrebe. Socialna zaščita teh ljudi pa še daleč ne odgovarja, vendar je v splošnem boljša, kakor v nekaterih državah Evrope, osobito na Balkanu.

Drugače je seveda v industriji. Tu zopet prevladuje rudarska in železničarska industrija. Ta industrija, v kolikor je obstojala že pred vojno in ki je bila med vojno zlasti v obmejnih krajih severne Francije popolnoma uničena, je sedaj večinoma že obnovljena z najmodernejšimi tehničnimi pomočki. Industrija bivše nemške province alzaško-lotarinske, ki je po vojni prešla v last Francije, se istotako v vseh ozirih modernizira, tako da lahko rečemo, da je industrija Francije danes v vsakem oziru tehnično najmodernejšje opremljena.

Delovne in življenske razmere delavstva, zaposlenega v tej industriji, so v glavnem seveda odvisne od razredne sile delavstva samega. Razredne organizacije Francije štejejo nad 900.000 strokovno organiziranih članov. Ta moč sama na sebi pa bi še iz daleka ne odgovarjala moči francoskega velekapitala, če ne bi imela veliko zaslonbo v svojih zastopnikih v parlamentu. Pa tudi ta zaslonba ne bi odgovarjala in preprečila silnih bojev med delavstvom in kapitalom — če ne bi bila slučajno dobra konjunktura in pa pomanjkanje delovnih sil. To stanje na eni strani omogočuje delavstvu vzdrževanje dosedaj doseženih eksistenčnih pogojev, na drugi strani pa zopet sili podjetnike k večji obzirnosti napram delavstvu. Povdarjam pa, da so te razmeroma ugodne konjunkturalne razmere samo začasne značaja. Zakaj, kakor hitro se pojavi v francoski industriji kriza, bodo logično morali nastati silni boji med delom in kapitalom. Osobito pa bo poostribo boj to, ker v Franciji še ni izvedena ona socialna zaščitna zakonodaja, kakor je na primer v Nemčiji in drugod. Velika nevarnost pa tudi obstoja v tem, ker industrija zaposluje po večini inozemsko delavstvo, ki je po večini popolnoma brezbržno in za kako obrambno akcijo nepripravljeno; med te seveda spadajo tudi naši Slovenci. Ako torej motrimo s strogo objektivnega stališča prihodnost francoskega delavstva, pridemo do zaključka, da sedanji položaj sicer ni rožnat, a je vendar vzdržljiv, toda za bodočnost pa so na vidiku hudi socialni pretresljaji med delom in kapitalom tudi v Franciji. Izid teh borb pa bo seveda odvisen od moči obeh bojnih vrst dela in kapitala.

Če govorimo o sedanjih razmerah, osobito v rudarski industriji, ki zaposluje nad 300.000 delavcev in znaša njena letna produkcija 50 milijonov ton, bi bilo po zatrdilu francoskih strokovnjakov že sedaj možno vnovčiti 270 milijonov ton, potem si lahko predstavljamo interese in energijo Francije za povzdigo premoga. Delovni čas je v premogovnikih, kakor v ostali industriji, osemurni. Vendar se, osobito v premogovnikih Alzacije, delajo nadure, ki se pa odškodujejo samo s 25-odstotno nagrado. Delo v rudnikih Saar in Mosel družbe v okolici Merlebacha je jako nevarno zaradi navpičnosti premogovne žile (stehende Flöz). Debelost premogovne žile znaša od 60 cm do 5 m. Enako je tudi v premogovnikih severne Francije, samo da so tam premogovne žile bolj poševne in je zato delo manj nevarno. Klimatične razmere v premogovnikih so različne, tu dober zrak, tam slab, tu suho, tam mokro, tu hladno, tam vročina. Vendar so v splošnem jame bolj suhe. Delo v premogovnikih je sicer jako naporno, vendar pa, po izjavah rudarjev samih, ne tako pretirano, kakor pri Trboveljski družbi. Delo v železornidnikih zgornje Alzacije je sicer po naravi težje kakor v premogovnikih, je pa nevarnost zasutja i. dr. manjša in možnost gibanja v svežem zraku večja.

Kar se pa delavskih mezd in življenskih razmer tiče, pojasnjuje našemu delavstvu itak poročilo delegacije, ki ga je že izdala Delavska zbornica v Ljubljani v posebnem letaku. Omeniti je še treba stanovanjsko vprašanje delavstva v Franciji. V tem

oziru, to se vidi na prvi pogled, francoski kapitalisti niso tako nazadnjaški kakor n. pr. naši jugoslovanski, osobito Trboveljska družba. Že z ozirom na silno naraščanje delavstva je vedno pomanjkanje delavskih stanovanj, vendar pa se res trudijo te premožovne družbe same za odpravo tega zla. Zato rastejo stanovanjske hišice za delavstvo povsod kakor gobe po dežju. Ta stanovanja se seveda ne delajo tako kakor je to pri nas običaj, nekake steniče gradove (Wanzenburg), temveč se gradijo tako, da odgovarjajo higijenskim in kulturnim potrebam človeka. Poleg stanovanja s kuhinjo, primerne za različno številnost družine po 2—5 sob, pripada k stanovanju lep obrezan vrt po večini s svinjskim hlevom ter kuhinja za svinje in pranje perila. Prednost v tem oziru pa imajo na vsak način stanovanja in njih pritlikline pri železornikih. Tukaj se jasno vidi, da francoski kapitalizem, čeravno izkoriščevalen kakor vsak, ima vendar toliko obzirnosti, da poskrbi svojemu delavcu vsaj po končanem delu možnost poštenega počitka in zdravega razvedrila v svoji družini.

Socialno zavarovanje delavstva imajo tudi v Franciji, in sicer bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje. To zavarovanje se pa deli v dve vrsti; eno je za staro Francijo, eno pa za novo pridobljeno Alzaško-Lotarinško. Specijalna razlaga zavarovanja na tem mestu bi bila preobširna. Zadostuje naj le to, da je v splošnem v stari Franciji sicer višina podpor manjša kot pri nas, a v izplačevanju pa sigurnejša. V Alzaško-Lotarinški ter Saarski kotlini pa še danes obstoji nemški način zavarovanja in ta je za delavstvo boljši nego francoski.

Toda to zavarovanje, izvzemši bolniškega, nima za naše jugoslovanske priseljence nobene koristi. Zakaj tisti trenutek, ko naš državljani kot invalid ali onemogel za delo zapusti Francosko ozemlje, izgubi vsa prava do svojih zakonitih podpor, a tam se pa z njimi ne more preživljati. Enaka krivica se godi našim izseljencem v Nemčiji. Krivda je v tem, ker naša vlada v teku skoro osemletnega obstoja države ni imela toliko časa in toliko socialnega sočutja do svojih državljanov, o katerih pravi, da jim v domovini ne more dati kruha in katerih je v Nemčiji okoli 60.000, v Franciji pa okoli 9000 z družinami vred, da bi bila sklenila medsebojno (reciprocitno) pogodbo s tema državama, ki bi jim jamčila pridobljene pravice, če se povrnejo v domovino. V splošnem dobi človek utis, da se naša oblastva izmed vseh ostalih držav, ki pridejo tu v poštev, najmanj zanimajo za našo emigracijo v tujini.

V tem pogledu bo treba odločnega pritiska na vso našo javnost in na našo vlado, da se vendar enkrat zgane in stori vsaj to, kar so že vse druge kulturne in nekulturne države storile v prid svojim emigracijam v tujini, to se pravi, da sklene reciprocitno pogodbo v interesu naših izseljencev z Nemčijo in Francijo. Kulturen škandal bi bil za nas, če bi bili samo na jeziku Jugoslovani, a dejansko pa bi bili proizvajalci v nadprodukciji delovnih sil, ki bi jih morali pošiljati v žrelo tujega kapitala, ki jih bo končno kot izžete citrone v obliki pohablencev in beračev nam zopet vrget nazaj.

Delavska zbornica za naše rudarje.

Delavska zbornica je razposlala vsem priključenim strokovnim zvezam naslednjo važno okrožnico:

»Delegacija, ki je proučila na licu mesta izselitvene možnosti in življenske pogoje naših rudarjev v Franciji, je izdelala o svojem študijskem potovanju poročilo, ki ga pošljemo v kratkem vsem strokovnim organizacijam rudarjev.

Iz poročila je razvidno, da bi moglo računati na zaposlitev:

A) V premožovnikih:

2. Société des Mines Courrières Bil- 250 rudarjev,
1. Société des Mines, Lens
2. Société des Mines Courriers Bil- 300 rudarjev.
- ly Montigny

B) V železornikih:

1. Société Metallurgique de Knutage 1000 rudarjev,
2. Société des Mines Anderny Chevillon (Tucquegnieun) 200 rudarjev,
3. Société d'Acierie de Longuy (Tucquegnieun) 500 rudarjev.

Skupno 2250 rudarjev.

Glasom informacij pri ravnanstvu Trboveljske premožkopne družbe ni računati, da bi mogla začeti družba z dosedanjim staležem delavstva v doglednem času polno obratovati.

To bi se moglo zgoditi šele tedaj, ako bi zapustilo delo še okrog 800 delavcev, ki so še zaposleni. Še manj je seveda računati na to, da bi mogli upati od 1. januarja do sedaj odpušteni delavci in delavke, kojih število presega 1250, na ponovno zaposlitev.

Ker je na drugi strani nemogoče, da bi mogli živeti rudarji, ki zaslužijo pri skrajšanem delu danes le po 500 do 600 Din na mesec, trajno s tem za služkom, je računati, da bo izselitev za mnogo rudarskih rodbin edini izhod, ki jim ostane odprt.

Po tukašnjih informacijah je okrog 260 rudarjev že na tem, da odpotujejo v Francijo.

Pri tem položaju je važno, da se izvrši to izseljevanje organizirano, da bo mogoče interese našega

delavstva čim najbolje zavarovati. Z ozirom na to svetujemo, da se prijavijo vsi rudarji, ki se žele izseliti, pri svojih strokovnih organizacijah.

Strokovne organizacije naj zahtevajo od Državne borze dela v Ljubljani, ki bo posvetila emigraciji rudarjev posebno pažnjo, potrebne tiskovine, katere naj izpolnijo vsi, ki se želijo izseliti.

Nihče naj se ne sili na poziv privatnih posredovalnih agentov!

M. Čobal, predsed.

F. Uratnik, tajnik.

Zbirajte za borbeni fond!

Afront v Trbovljah.

Na praznik, dne 13. t. m. se je vršil v Trbovljah shod, ki je imel nalogo potegniti ravno črto iz vseh dosedanjih zablod v boljšo bodočnost. Shod je bil imponantno obiskan, dvorana nabito polna, prenapolnjene galerije in še na dvorišču na stotine ljudstva, ki v dvorano ni moglo. Kot prvi govornik je poročal na shodu sodr. Svetek iz Ljubljane, ki je podal obširno poročilo o poteku generalne stavke na Angleškem in izpolnil svoj referat s primerjanjem delovanja angl. organizacij z našimi organizacijami. Angleška stavka — je izjavil sodr. Svetek — ne znači le za Angleže velikanski dogodek, temveč nudi tudi našemu pokretu mnogo nauk, ki jih bo treba s pridom uporabiti, če hočemo, da bo delavska beseda tudi v Jugoslaviji kaj veljala. Predvsem je občudovanja vredna treznost in razsodnost v postopanju angleškega delavstva. Kljub temu, da je angleška buržuazija storila vse, da bi spravila stavko na poststranski tir, je vodstvo stavke znalo med celo stavko ohraniti inicijativo in vzdržati stavko pri njenem pravem namenu.

Kakor se je angleška vlada trudila prepričati široko javnost, da ima stavka prevraten značaj, kar se ji ni ob velikanski razsodnosti stavkinega vodstva ponesrečilo, tako se žalibog pri nas podjetnikom le prevečkrat posreči, da prikažejo stremeljenja delavskih množic, po zbolšanju položaja za protidržavni čin. Važno je, da si po tolikih neuspehih, ki jih je doživel zlasti trboveljski proletariat, vse te manipulacije dobro zapomnimo in uredimo vsako akcijo tako, da ji nasprotnik ne bo mogel do živega. Zato moramo skrbeti, da bodo vodile akcije dobro disciplinirane organizacije z odgovornimi odbori na čelu, ki bodo vedno pravilno presojali položaj, pravilno presojali lastno in nasprotnikovo moč in stavljali vedno take zahteve, ki bodo odgovarjale dejanski moči organizacij.

To je treba naglašati predvsem tukaj v Trbovljah, ko se poleg naše strokovne organizacije pojavljajo še neki akcijski odbori, o katerih nihče prav ne ve, kaj hočejo, koga predstavljajo in komu so za svoja dejanja odgovorni.

Ko je sestavila Delavska zbornica komisijo, ki naj pregleda razmere na Francoskem, od koder prihajajo agenti in vabijo naše brezposelne tja, je zakričal ta akcijski odbor, da po nevrednem tratimo delavski denar. Ali ob istem času je pa sam sestavljal neke komisije, ki naj bi »vlagale« protest v Beogradu in ki naj bi poiskale dela — v Dalmaciji — o kateri vsak ve, da bo na brezposelnosti sama kmalu izumrla. Dobili smo utis, da hočejo ti ljudje napraviti ravno to, kar so očitali nam, namreč izkoriščati nesrečo trboveljskih rudarjev zato, da se bo par ljudi, ki imajo veselje do potovanja, vozarilo sem in tja.

Danes, ko pokopavamo ta akcijski odbor, je treba pregledati kako škodo bi bili lahko napravili ti ljudje, če bi tudi naša organizacija nasledila tem elementom. Mesto da bi zavarovali brezposelne delavce, da ne padejo v roke kakim tujim agentom, bi se bili vozarili v Beograd, tožili o naši mizeriji, kakor bi tega že stokrat ne storili. Tako bi mineval čas, brezposelni bi stradali in na koncu bi se začeli seliti. Veliko bi jih bilo med njimi, ki bi prišli iz dežja pod kap, ravno vsled nepoznanja razmer v inozemstvu. Mi smo se tega dejstva dobro zavedali, zato smo šli po svoji poti in danes lahko vsakemu rudarju natančno opišemo razmere v drugih krajih, tako da ne bo na slepo srečo taval v tuji svet in si šele tam iskal dela, katerega bi moral v tem slučaju sprejeti pod najslabšimi okolščinami. Komisija, ki se je vrnila iz Francije, vam bo sedaj natančno pojasnila tamkajšnji položaj, kakšne so tam razmere, kakšen je način dela in kje bi se dalo delo dobiti, tako da bo vsak, ki bo prisiljen se izseliti, imel nekakšen kašipot kako naj — ukrene, da ne bo prišel na najslabše. H koncu je sodr. Svetek napovedal akcijo Delavske zbornice, ki gre za tem, da bi se pridobilo za reducirane rudarje nekako odpravnino in pozval vse navzoče naj Delavsko zbornico v teh stremeljenjih z vso silo podpirajo.

Naslednji govornik sodr. Arh je podal na shodu obširno poročilo o svojem potovanju v Franciji. Ker je poročilo izšlo v posebnem letaku, se bomo z njim prihodnjik obširneje bavili. Danes rečemo le to, da je Delavska zbornica prekrizala marsikakemu sleparskemu agentu račune, katere bi drago plačevali posamezni izseljenci.

Sodr. Krušič, ki je na shodu predsedoval, je pojasnil v svojem govoru nekatere lokalne zadeve, zlasti temeljito je pa obračunal s klevetami, ki jih je razširjal takozvani »akcijski odbor«. Prikazal je vso nemoralno tistih ljudi, ki kriče vedno o čistih na-

celih, o boju proti fašizmu, ob istem času pa ustvarjajo skupno s fašisti »enotne« strokovne organizacije. Naposled je predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

Resolucija.

1. Rudarji, zbrani na javnem shodu, ki se je vršil dne 13. maja v Delavskem domu v Trbovljah, izražajo svojo popolno in brezpogojno solidarnost z angleškimi delavci, zlasti z rudarji, ki stoje v boju za svojo eksistenco v zavesti, da je njihova zmaga naša zmaga, njihov poraz naš poraz.

2. Ugotavljajoč, da je uspeh delavstva v boju proti kapitalu odvisen od razredne zavesti in na njej sloneče enotne organizacije, odklanjamo najodločnejše vsako vmešavanje meščanskih kapitalističnih strank v delavske zadeve. Iz teh razlogov odklanjamo tudi sodelovanje v takozvanem akcijskem odboru.

3. Odločno protestiramo proti zavlačevanju potrditve legalno izvoljenega občinskega zastopa in zahtevamo kategorično od pristojne oblasti, da spoštuje zakon in ljudsko voljo.

4. Pozdravljamo sklop Delavske zbornice za Slovenijo, ki je sklenila uvesti akcijo, da se izposluje vsakemu reduciranim rudarju odpravnino.

5. Od vlade zahtevamo kar najodločnejše, da sklene z Francijo in Nemčijo reciprocitno pogodbo, s katero naj se zaščiti dajatve socialnega zavarovanja našim delavcem v tujini.

H koncu shoda je zahteval besedo še znani Bernotovec Štruc, kar je pa večitsočglava množica z velikanskim ogorčenjem odklonila. Po tem shodu lahko rečemo, da so doživeli razni štrebarji v Trbovljah tak poraz, ki jih bo za vse večne čase razkropil. Akcijski odbor, kjer so se zbirali vsi ti elementi, je bil in ga ni več.

Dajte brezposelnim denar, ki ga je zbralo delavstvo!

V korupciji tone državno življenje. Iz poročil o korupcijskih razpravah v parlamentu beremo: tega in tega dne je zaslužil Rade Pašić 200 milijonov Din, pri N. N. podjetju 500 milijonov Din itd. Istočasno, ko »očetje« domovine spravljajo v žepe tolike vsote, pa vlada vedno obupnejša beda med delavstvom. Najbednejši med bednimi so pa brezposelni delavci. Za nje — pravijo — ni nobenega denarja. Za kupčije Rade Pašića pa je. Pa zakaj ni za brezposelne denarja? Ker gredó prispevki, ki jih plačujejo vsi delavci za brezposelne, v bogve kake temne namene.

Ljubljanska Delavska zbornica je sestavila o brezposelnih prispevkih statistiko, pri kateri gredó vsakemu poštenemu človeku lasje pokonci.

Po zakonu bi imelo delavstvo vplačati za brezposelne kredite v Sloveniji sledeče vsote v posameznih letih:

leta 1923.	1.429.154-73 Din
leta 1924.	1.492.470-62 Din
leta 1925.	1.526.565-70 Din
leta 1926. do maja	600.000— Din

Skupaj 5.048.191-05 Din

V resnici je plačalo delavstvo Slovenije sledeče prispevke za brezposelne:

leta 1923.	763.545-37 Din
leta 1924.	1.351.603-53 Din
leta 1925.	1.700.422-92 Din
leta 1926. do maja	600.000— Din

Skupaj 4.415.571-82 Din

V celi državi je plačalo delavstvo za brezposelne do 1. maja 1926 26 in pol milijona Din.

Delavstvo je torej plačalo okrog 27 milijonov Din za to, da bo vsaj nekoliko zavarovano v slučaju brezposelnosti. Ves ta denar se je naložil v državni hipotekarni banki v Beogradu. Do danes pa se od te vsote ni porabil še niti en para za brezposelne. To se pravi, da se pri nas krađe denar delavstvu in se daje iz delavskih žuljev izžete dinarje v druge namene. Tako se pri nas vrši socialna politika v času, ko vladajo meščanske stranke brez vsake delavske kontrole v parlamentu.

Delavski zbornici svetujemo, da skliče o tem vprašanju anketo vseh delavskih strokovnih zvez, da se s to anketo določi

enotna akcija vsega delavstva za podporo brezposelnim in za izplačanje vsaj onih prispevkov, ki jih delavstvo plačuje.

Vladajoča buržuazija se ogreva za parlament, dokler ji ta služi? Ona je državotvorna, dokler ima v rokah vsa državna sredstva. Zakoni so sveti, dokler koristijo gospodi. Ko pa to ne gre več, jih pa buržuazija sama potepta. Radi tega propadajo povsod demokratične meščanske stranke in naraščajo reakcionarne. Stara meščanska demokracija se pretvarja v — mlad fašizem. Ta proces, ki se opaža po vsem svetu, se pričinja sedaj tudi v Angliji.

Škandal.

Tovarna Carl Pollak v Ljubljani, ki ponuja svoje — pod znamko »Standart« — izdelane čevlje, ima za ravnatelja zeta g. Pollaka, dr. Vendelin Meglerja, ki je tudi predsednik zveze »Orlov«. V tej tovarni se postopa z delavstvom tako, kakor menda v nobeni drugi tovarni v Ljubljani in nje okolici. V tej tovarni ni delovnega reda, ne priznava se delavskih zaupnikov, ne respektira se zakon o zaščiti delavcev; delavec ali delavka, ki se upa gospodom povedati, da ji to ali ono ni všeč, dobi delavsko knjižico in hajdi. Namesto delovnega reda je g. dr. Megler čisto nekaj svojega in duhovitega pogruntal, in sicer je v tovarni uvedel, da mora vsak delavec ali delavka, ki stopi v tovarno v delo, podpisati izjavo z naslednjo vsebino:

IZJAVA.

Podpisani izjavljamo, da se ne bom nikdar včlanil v nobeno organizacijo in da se bom v vsakem oziru obračal samo do svojega mojstra, da se odpovem vsakemu ugovoru čez plačilo in zaslužek, katerega dobim v normalnem ali čezurnem delu. Dalje pristajam, da se mi plača samo oni čas, katerega sprovedem v delu.

Ako se s čim ne bi strinjal, bodo edine posledice te, da bom odpovedal službo in se vnaprej odpovedujem vsakemu ugovoru čez izplačane mezde ali kaj drugega.

V slučaju, da se pregrešim zoper gornjo izjavo, obvezujem se plačati konvencionalno kazen od Din, katera zapade takoj, ko se prekršitev ugotovi.

Za sigurnost razpolaganja konvenc. kazni vlagal bom tedensko Din

Ljubljana, dne

Ta izjava govori veliko in smoteno. Vsak komentar k tej škandalozni izjavi je odveč. Konstatiramo pa, da je ta izjava nemoralna in nezakonita in da pred nobenim sodiščem ne bo držala, še manj pa v poštenu javnosti.

Take izjave, odnosno tako škandalozno postopanje z delavci je pa le tam mogoče, kjer je delavstvo brezbrizno in neorganizirano in kjer vlada med delavstvom najgršer vrste špionaža, denunciantstvo, namesto sloge in solidarnosti.

Tako kličemo sužnjem tovarne Pollak v Ljubljani — glave pokonci, v organizacijo, v borbo za svoje pravice!

Mednarodni pregled.

Radio in delavsko gibanje.

Delavski federaciji v Chicagu je uspela nabava brezžične postaje, ki bo odslej služila interesom delavskega gibanja. Brezžična postaja je nameščena v velikem poslopiju in jo bodo vzdrževali delavske organizacije za pobijanje propagande proti strokovnim organizacijam. Poleg propagande za strokovne organizacije bo postaja raznašala vesti o delavskem gibanju v ostalih krajih in deželah in vesti sploh, ki interesirajo vsakega delavca. Zveza grafičnih delavcev je za postajo votirala že 10.000 dolarjev. Poleg prostovoljnih prispevkov organizacij je uvedla Delavska federacija članski prispevek 2 dolarja, od katerih bo polovica namenjena za nakup in nabavo postaje, druga polovica pa za obratni kapital podjetja.

Kako potrebne in koristne so za delavske organizacije radio-postaje, nam kaže jasno zadnja generalna stavka na Angleškem, kjer je bila n. pr. vladi dana možnost, da se je preko radia obračala na narod z raznimi poslanicami.

Na Nizozemskem, kjer obstojajo delavski radio-klubi, morejo po en večer v tednu občevati z vso javnostjo. Ob priliki zadnje generalne stavke so na ta način razširjali predstavniki Mednarodne strokovne zveze in Mednarodne zveze transportnih delavcev poročila o položaju stavke na Angleškem in navodila za pomoč angleškim sodrugom. Na ta način so kvarno vplivanje s tendencioznimi poročili znatno zmanjšali in ojačili moralno fronto angleškega delavstva.

Industrijalizacija Rusije.

Ne moremo več dvomiti, da se v Sovjetski Rusiji opaža v zadnjih letih velik gospodarski napredek, ki pa ima prebroditi še različne težave. Posebno dve vprašanji sta, ki ovirata Sovjetsko Rusijo v njenem napredku. Sovjetska Rusija potrebuje v prvi vrsti inozemskih posojil, ki jih pa z ozirom na bojkot, ki sta ga organizirali Angleška in Severna Amerika, ni mogoče dobiti. Ogrornna naravna bogastva Rusije je mogoče izkoristiti le z zboljšanjem prometnih sredstev in strojev, ki jih v Rusiji primanjkuje. Vse to pa si more zgraditi in nabaviti z inozemskimi sredstvi, sicer gre razvoj počasneje pot.

Druga ovira v napredku gospodarstva Sovjetske Rusije je veliko pomanjkanje izsolanih delavcev. Točno je, da je v Rusiji okroglo milijon brezposelnih delavcev, ki žive v enako žalostnih razmerah, kakor brezposelni delavci ostalih držav. Vendar se množice brezposelnih delavcev v Sovjetski Rusiji grupirajo iz nekvificiranih delavcev, ki so dosežali preživljali s poljedelstvom, a so skušali v mestih in industrijskih krajih najti boljše eksistence. Nasprotno pa primanjkuje izučenih delavcev, vsled česar se sovjetska vlada trudi, da dobi izučenih delavcev iz inozemstva. V kovinski industriji bo v prihodnjih dveh letih našlo zaposlitev okoli 72.000 novih delavcev, v rudarskih revirjih pa se bo zaposlilo v prihodnjih dveh letih 23.750 delavcev. Industrija Sovjetske Rusije je na potu obnove in zgraditve, zato potrebuje izključno dobro kvalificiranih delavcev in inženjerjev.

Angleško-nemška konkurenca.

Primerjava cen angleškega in nemškega premoga na različnih trgih nam priča, da je angleški premog v zadnjem času s pomočjo državnih podpor zlasti v severnih krajih Nemčije znatno cenejši in se vsled tega zelo uvaža. V Hamburgu stane na primer tona angleškega premoga 19.30 nemških mark, tona ruhrskega (nemškega) premoga pa 21.10 nemških mark. Tudi v Bremenu je angleški premog cenejši in stane 25 mark proti enakovrednemu nemškemu premogu, ki stane 27.10 mark. Tudi s premogom zgornješlezjskih revirjev je konkurenca angleškega premoga velika.

Češki premogovni trg.

Položaj ostravskega revirja se je ponovno poslabšal. Iz Prage se glasi poročilo, da pogajanja z dvema največjima odjemalcema — z državnimi železnicami in dunajsko plinarjo — niso uspela, ker se bosta ta dva odjemalca poslužila ugodnejših cen inozemskih premogovnih družb. Naročila češkega premoga so nazadovala tudi od strani Madžarske in Avstrije. Število delovnih dni (sedaj tri do štiri) se bo moralo vsled tega še znižati, ker ni upati, da bi se na Českoslovaškem premogovni trg povečal.

Naše organizacije.

Iz Strokovne komisije.

Zbirka za žrtve meščanskega terorja pri volitvah v Delavsko zbornico. V 10. številki »Delavca« izkazana zbirka 8193.10 Din; nadalje so poslane še sledeče podružnice: Osrednje društvo lesnih delavcev podr. v Ljubljani na nabiralno polo št. 58 31 Din; Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, podr. v Rogasji Slatini na nabir. polo št. 35 32 Din; Zveza rudarjev v Hrastniku na nabir. polo št. 44 80 Din; več kakor je bilo izkazanih v prejšnjih številkah »Delavca« so poslane sledeče podružnice: Savez grafičnih radnika Jugoslavije, podr. v Mariboru 9 Din; Splošna delavska zveza Jugoslavije podr. v Trzinu 50 Din; Zveza rudarjev Jugoslavije, podr. v Črni 50 Din; Zveza rudarjev Jug. podr. v Zabukovci 50 Din. — Skupna zbirka znaša torej 8346.60 Din. — Tajništvo.

V imenu Z. D. S. Z. J. izdaja in ureja Joža Golmajer v Ljubljani. — Tisk Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru. — Za tiskarno odgovarja Albin Hrovatin.

PROSLAVA 5-LETNICE OBSTOJA. RAZVITJE DRUŠTV. PRAPORA.

Železničarsko pevsko društvo „KRILATO KOLO“ v Mariboru obhaja letos 5-letnico svojega obstoja in razvije ob tej priliki svoj društveni prapor. Proslava petletnice in razviti prapora se bo vršila v nedeljo, 4. julija 1926.

K tej veliki slavnosti se vabijo vsa delavska kulturna društva in pozivljamo vse delavske organizacije, da sponoče v kakem številu se slavnosti udeležijo.

Vse potrebno, kakor za vozne olajšave na železnici, za prenočišča, hrano itd. bo preskrbel odbor.

Okrožnico z navodili je društvo že razposlalo.

Dopisi naj se naslavlajo na: s. Ignac Oman, predsednik žel. pevskega društva „Krilato kolo“ v Mariboru, Ob brodu šte. 5.

Železničarsko pevsko društvo „Krilato kolo“ v Mariboru.

Kovinarji.

Oblastna konferenca S. M. R. J. Na podlagi sklepa kongresa saveza in sklepa obl. odbora saveza z dne 20. maja t. l. se sklicuje za v nedeljo, dne 6. junija t. l. oblastno konferenco s sledečim začasnim dnevnim redom: 1. Poročilo o dosedanjem delu oblastnega odbora. 2. Naloge oblastnega odbora S. M. R. J. v Sloveniji. 3. Volitev novega odbora. 4. Razno. — Konferenca se bo vršila v Celju in bo s svojim delom pričela točno ob 9. uri dopoldne. Lokal, v katerem se bo konferenca vršila, objavimo z okrožnico. Na konferenco ima poslati vsaka podružnica po enega delegata in sicer podružnice z manj kot 100 člani po enega delegata, podružnice z nad 100 člani pa na vsakih nadaljnjih 100 članov še po enega delegata. — Oblastni odbor S. M. R. J.

Rudarji.

Članstvu podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije v vednost. Z ozirom na pojave v zadnjem času v nekaterih naših podružnicah, da so razni neodgovorni elementi pod imenom takozvane strokovne opozicije kršili ugled in avtoriteto naše organizacije, je načelstvo Z. R. J. na svoji širši seji, ki se je vršila dne 16. maja v pisarni Zveze rudarjev Jugoslavije v Zagorju, sklenilo naslednje: Da se onemogoči rušenje organizacije Z. R. J. in kratenje ugleda nje predstavnikov od strani organizacij sovražnih političnih eksponentov, se naj obravnava vsa važna vprašanja strokovnega značaja na članskih zborovanjih in ne na shodih. Na ta zborovanja pa smejo imeti vstop samo člani Zveze in na podlagi predloga odbora dotične podružnice — odobrenem od zveznega vodstva — zato postavljeni funkcionarji strokovnih organizacij. Vsako kršenje tega sklepa se bo smatralo kot kršitev zveznih pravil § 2. odst. 2. in se bo postopalo po § 6. odst. 2. točka d. in e. zveznih pravil. — Vsemu članstvu Z. R. J. se naznanja, da je načelstvo Z. R. J. na svoji širši seji z dne 16. maja sklenilo, da se ima z ozirom na prošnjo O. R. J. nakazati iz sredstev rezervnega sklada 5000 Din v podporo izprtemu delavstvu lesne industrije v Bosni. Istotako se nakazuje iz sredstev rezervnega sklada v podporo stavkujočim rudarjem Anglije vsota 15.000 Din. — Vodstvo.

Lesni delavci.

Osrednje društvo lesnih delavcev v Ljubljani tem potom pozivlja vse svoje podružnice, da bolj redno obračunavajo svoje mesečne obračune i. s. vsaj do 10tega v mesecu. Zlasti pa poziva one podružnice, ki so že dalje časa v zaostanku z obračuni, da iste odpošljejo. Vsemu članstvu pa priporočamo, da tudi ono ne zaostaja, ker s tem onemogočuje podružnično delovanje. — Centrala.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Tržič. Razmere, katere so zavladale zadnji čas v Trzinu, so prisilile delavce, zlasti pa lesne delavce, da so sklicali shod vseh delavcev i. s. dne 9. maja t. l. v prostorih Konzumnega društva za Slovenijo, na katerem je poročal kot referent iz Ljubljane s. Bradeško. Da je prišlo do tako nezgodnih razmer v Trzinu, so si mnogo krivi delavci sami, ker so zapustili svojo že tolikokrat ustanovljeno podružnico lesnih delavcev. Podjetniki, vedoč, da jim le strokovna organizacija, katere se vedno bori za zboljšanje delavskega položaja, podira njih račune, so si sedaj upali tembolj in hitreje polniti svoje malhe z delavskim denarjem. Ako bi organizacija lesnih delavcev v Trzinu nič ne prenehala, dalo bi se marsikaj doseči, kar se tako ni moglo. Zato smo prepričani, da si bodo agili sodrugi v Trzinu toliko prizadevali, da se podružnica strokovne organizacije lesnih delavcev zopet obnovi in da postane še bolj močna kakor je bila nekdaj! Sodrug, ako ne bo obstojala v Trzinu strokovno zavedna organizacija, si vas bodo upali tamonjski podjetniki še bolj izkoriščati, kakor do sedaj. V daljšem govoru je orisal delavstvu današnji težki položaj vseh lesnih delavcev. Da je osobito med lesnim delavstvom največja kriza, mora vsakdo vedeti. Zakaj vlada ravno v lesni industriji največja brezposelnost? Zato, ker si upajo podjetniki daljšati delovni čas brez dovoljenja od pristojne inšpekcije dela, zato, ker si dovoljujejo kar na svojo roko zniževati plače itd. Zato sodrugi v Trzinu in drugod! Tako ne more iti dalje! Treba se bo postaviti z vso silo v bran. Zato, zdržite se, pristopite v strokovno organizacijo, postanite zavedni bojovníki svojih pravic! — Govorilo je dalje še nekaj sodrugov, kateri so vsi toplo priporočali strokovno organizacijo. Končno se je izvolil tudi že pripravljani odbor, kateri je prevzel naloge, da pripravi delavstvo za organizacijo!

Kokra pri Kranju. Ustanovni občni zbor za podružnico Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo v Kokri-Fužinah pri Kranju se bo vršil v nedeljo, dne 6. julija t. l. s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora in nadzorstva. 2. Pomen strokovne organizacije. 3. Položaj lesnega delavstva. Vse tamonjske lesne kakor druge delavce se vpljudno vabi, da se tega ustanovnega občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Poljčane. Dne 8. maja se je vršil v Poljčanah ustanovni občni zbor podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev v prostorih Konzumnega društva za Slovenijo. Na tem ustanovnem občnem zboru je poročal sodrug Bradeško, tajnik, o pomenu strokovne organizacije. Povdarjal je, da si bodo delavci le potom svojih močnih bojovno-strokovnih organizacij priborili boljše pravice. Živimo v zelo kritični dobi, in treba bi bilo mnogo več zavednosti med našim delavstvom, če hočemo odbijati napade s strani delodajalcev. Podjetniki si vedno bolj in bolj upajo izkoriščati nas, saj nikdar niso dovolj siti. Velika krivda leži na delavstvu samem, ker — kakor že omenjeno — se ne zaveda in se noče zavedati svojega položaja, v katerem se danes nahaja. Zato priporočamo delavstvu v Poljčanah, da ostane še nadalje solidarno med seboj. Pridobivajte še delavcev-sodrugov v naše bojne vrste! Saj tudi v Poljčanah niso podjetniki niti za las boljši od drugih. Razvidno je iz tega, ker tako slabo plačujejo svoje delavce. Zato sodrugi, na delo do končne zmage! — Končno

se je izvolil tudi odbor podružnice: Predsednik Miha Jemenšek, Lešečka vas 67 pri Poljčanah; blagajnik Jožef Probst, Poljčane; tajnik Gumy Franc, Poljčane; odborniki: Ivan Lehner, Franc Prešern, Franc Graf, Ivana Žnidar; kontrola: Jožef Gajšek, Martin Sket, Juri Grum; namestniki: Martin Kunst, Ivan Nunčič, Jakob Spolenak.

Ljubljana. Redni mesečni shod Osrednjega društva lesnih delavcev, podružnice v Ljubljani, se je vršil v nedeljo, dne 18. aprila v dvorani »Pri levu«, katerega je otvoril sodr. predsednik Alojz Erjavec s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo blagajnika. 2. Dopisi. 3. Majska proslava. 4. Poročilo delegata Delavske zbornice. 5. Razno. — Blagajniško poročilo poda sodrug A. Virant, na kar poroča s. Petrič v imenu kontrole, da je vselej našel vse obračune v redu. Prečitali so se došli dopisi, razložili se njih kratek pomen. Sodr. Slosar kot član Prvomajskega odbora poroča o letošnji majski proslavi, ne more pa podati še nikakih gotovih pojasnil, ker se o vsem dotlej še ni sklepalo. Sodr. Uratnik je obširneje poročal o pomenu in delu Delavske zbornice. Naglašal pa je, da bo Delavska zbornica le potom močnih strokovnih organizacij lahko delovala za zboljšanje delavskega položaja. Mesečni shod je zaključil nato sodrug Erjavec.

Črna pri Prevaljah. Dne 18. aprila se je vršil redni letni občni zbor podružnice lesnih delavcev v Črni pri Prevaljah. Občni zbor je otvoril sodr. Šahman, podružnični predsednik. Predsednik je podal stanje in delovanje podružnice v preteklem letu. H koncu je pozival člane, da naj gredo bolj z agilnostjo na delo za našo strokovno organizacijo. Dalje je poročal tudi s. Tokan iz Ljubljane o splošnem delavskem položaju. Povdarjal je, da je največja reakcija s strani podjetnikov v lesni industriji. Da vlada osobito sedaj v lesni industriji največja brezposelnost, je vzrok ta, ker se vedno podaljšuje delovni čas in poleg tega še znižujejo delavske mezde. Da se nahajamo v tako slabem položaju je pa največja krivda na delavcih samih, ker se nočejo zavedati tega, in se le vedno bolj in bolj oddaljujejo od svoje strokovne organizacije, katere bi jim pripomogla do zboljšanja svojega bednega položaja, namesto da bi sel vsak zaveden sodrug z agilnostjo na delo za ojačenje strokovnih organizacij. Zato na delo! Priporočal jim je največjo solidarnost med seboj. V novi odbor pa so bili izvoljeni sledeči sodrugi: predsednik Anton Klančnik, obenem tudi tajnik podružnice; blagajnik Štefan Juri; odborniki: Jernej Šahman, Osvold Fajmut; preglednika: Jožef Jesenjak, Andrej Stopnik. Novoizvoljeni odbor si je nadel to naloge, da privede vse lesne delavce v naše vrste.

Maribor. Dne 31. marca t. l. se je vršil redni letni občni zbor podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev v Mariboru, na katerem se je izvolil sledeči novi odbor: Predsednik Franc Skuk; podpredsednik Anton Kolar; zapisnikar Avg. Gradišnik, namestnik Serap Ivan; blagajnik Ivan Erman, namestnik Kapun Franc; nadzorstvo: Klopčič Franc, Lederer Karl, Kmetič Ivan in Sattler I.; odborniki: Sattler I., Trofenik, Toplak Ivan in Flohl Ivan.

Mariborski delavci, v telovadnico! Delavski pokret v Mariboru narašča. Dan za dnem se večja števila organiziranih delavcev. Toda samo strokovne in politične organizacije ne zadoščajo v boju zoper kapitalizem in njegov družabni red. Delavstvo se mora osvoboditi tudi kulturno izpod kapitalističnega jarma. Zato ni dovolj za delavca, če je samo strokovno organiziran in da plačuje svoj organizacijski prispevek ter drži nato roke križem. Delavsko gibanje potrebuje pozitivnih sil. Treba se je udejstvovati in vsak po svoje pomagati; zato pozivamo zlasti mlade delavke in delavce, da vstopajo v »Svobodo« in prično s telovadbo. Moč naših telovadnih organizacij ne odgovarja sili mariborskega delavskega gibanja. Vzrok za to leži v brezbriznosti in zato pozivamo zlasti zaupnike v delavnicah, da pošljejo mlade, pa tudi starejše delavce telovadit k »Svobodi«. Telovadnica se nahaja v IV. deški šoli poleg Ljudskega vrta in se sprejemajo člani dnevno po 8. uri zvečer v telovadnici. — Odbor.

Objave.

Godbeniki, pozor! Godbeniki v Ljubljani in okolici, ki imajo veselje sodelovati pri novoustanovljeni delavski godbi na pihala, naj se javijo v Železničarskem domu na Turjaškem trgu št. 2, vsaki dan od 3. do 7. ure popoldne, v pisarni Ujedinjenega Saveza Železničarjev, drugo nadstropje. Sprejemajo se tudi začetniki.

Zahvala. Podpisana se najiskrenejše zahvaljujeva Osrd. društvu lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani za nakazano pogrebno podporo v znesku 350 Din. — Pepca in Albin Mandelj, Smartno pri Litiji.

Zahvala. Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem delavcem in delavkam tovarne »Titan« in odboru podružnice Saveza Metalskih Radnika Jugoslavije v Kamniku za nabrano podporo v iznosu 485.50 Din. — Anton Trobevšek, delavec tovarne »Titan« v Kamniku.

OBČNI ZBOR

Klavnice, registrovane žadruge z omejeno zavezo v Guštanju

se vrši v nedeljo, dne 6. junija 1926, dopoldne ob 9. uri v Sokolski telovadnici v Guštanju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva o delovanju zadruge v letu 1926.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1925 ter sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
4. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
5. Sprememba pravil (člen 33 itd.).
6. Raznoterosti.

Pripomba. Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del zadrudnikov, razen kadar gre za razdrubo zadruge. V slučaju nesklepnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih in zastopanih zadrudnikov.

Načelstvo.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

Karo-čevlje

Lastne delavnice — Solidne cene.

Maribor, Koroška cesta 19

Je najbolje je najceneje.